

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 28 februarie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2018, în cauza penală privindu-i pe

Rusu Veaceslav Xxxxx, născut la xxxx, originar din s. xxx, r-nul xxx, domiciliat în mun. xxx, str. Nxxxxx.

Procopciuc Vera Xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în mun. xxxxx, str. xxxxxx,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 13.05.2016 - 28.02.2017 (prima instanță);
2. 20.04.2017 - 13.12.2017 (instanța de apel);
3. 08.02.2018 - 27.03.2018 (instanța de recurs ordinar);
4. 27.04.2018 - 08.12.2018 (instanța de apel);
5. 12.03.2019 - 15.05.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28.02.2017:

Rusu Veaceslav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 241¹ alin. (1) și art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa în baza:

- art. 241¹ alin. (1) Cod penal - 2 ani închisoare;

- art. 190 alin. (5) Cod penal - 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și gestionare a mijloacelor financiare pe termen de 5 ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui Rusu Veaceslav i s-a stabilit pedeapsa definitivă cu închisoare pe termen de 8 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și gestionare a mijloacelor financiare pe termen de 5 ani.

Procopciuc Vera a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 241¹ alin. (1) și art. 190 alin. (4) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa în baza:

- art. 241¹ alin. (1) Cod penal - 2 ani închisoare;
- art. 190 alin. (4) Cod penal - 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și gestionare a mijloacelor financiare pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui Procopciuc Vera i s-a stabilit pedeapsa definitivă cu închisoare pe termen de 7 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și gestionare a mijloacelor financiare pe termen de 5 ani.

De asemenea, prin sentință a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Rusu Veaceslav a comis practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație și escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari în următoarele circumstanțe:

Rusu Veaceslav, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Procopciuc Vera, pe parcursul anului 2015, a organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova o schemă criminală, creând o entitate de tip „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc Mercury”, specializată în colectarea de la cetățeni a depunerilor sub formă de mijloace bănești în schimbul unor pretinse dividende avantajoase, entitate care n-a fost înregistrată în Registrul de stat al întreprinderilor și care nu dispune de statut de persoană juridică, nefiind autorizată pentru desfășurarea unui astfel de gen de activitate, prin care fapt au fost încălcate prevederile legale, inclusiv:

- art. 12 alin. (1) al Legii instituțiilor financiare nr.550 din 21.07.1996. potrivit căruia, nici o persoană nu poate practica activități financiare, care includ acceptarea de depozite sau echivalente ale acestora, fără licență emisă de Banca Națională;

- art. 7 alin. (1) pct. 2), 27 alin. (1), 28 alin. (1) al Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139-XV1 din 21.06.2007, potrivit căroră, asociația de economii și împrumut, în funcție de categoria licenței deținute, poate oferi membrilor săi acceptarea depunerilor de economii. Asociația se înregistrează în conformitate cu legislația privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Asociația înregistrată se supune licențierii în conformitate cu Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător;

- art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 36) al Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451-XV din 30.07.2001, potrivit căruia, se supune

reglementării prin licențiere, de către Comisia Națională a Pieței Financiare activitatea asociațiilor de economii și împrumut;

- art. 6 alin. (4) și 94 alin. (2) al Legii privind piața de capital nr. 171 din 11.07.2012, potrivit căroră, fondul de investiții este un organism de plasament colectiv în valori mobiliare fără personalitate juridică, constituit pe bază de contract de societate civilă, care donează și răscumpără în mod continuu și fără întârziere titlurile de participare sub formă de unități de fond și își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu actele normative ale Comisiei Naționale a Pieții Financiare. Un fond de investiții poate fi înființat în baza unui contract de societate civilă numai de o societate de administrare fiduciară a investițiilor prin adoptarea regulilor fondului și încheierea unui contract cu un depozitar privind prestarea serviciilor de depozitare.

Urmare a desfășurării ilegale a activității financiare de către Rusu Veaceslav, prin intermediul „Fondului reciproc Mercury”, pe parcursul anului 2015 au fost colectate ilegal, de la mai multe persoane, mijloace financiare, după cum urmează: pe parcursul lunilor ianuarie-martie 2015 de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei; la 06.07.2015 și 28.07.2015 de la Țigan Ion sumele de 50 000 lei și 100 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Rusu Zinaida suma de 10 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Bețivu Valentin suma de 30 000 lei; la 18.09.2015 de la Borodin Grigore suma de 30 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Arventiev Victor suma de 40 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Simonova Svetlana suma de 10 000 lei.

Prin instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului Rusu Veaceslav în baza art. 241¹ alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi - practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație.

1.1.1. De asemenea, prin sentință s-a constatat că Rusu Veaceslav, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Procopciuc Vera, pe parcursul anului 2015, a organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova o schemă criminală, creând o entitate de tip „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc Mercury”, specializată în colectarea de la cetățeni a depunerilor sub formă de mijloace bănești, în schimbul unor pretinse dividende avantajoase, entitate care n-a fost înregistrată în Registrul de stat al întreprinderilor și care nu dispune de statut de persoană juridică, nefiind autorizată pentru desfășurarea unui astfel de gen de activitate, după ce a primit și însușit de la diferite persoane fizice mijloace bănești în sumă de 325 000 lei, cauzându-le daune în proporții deosebit de mari, inclusiv pe parcursul lunilor ianuarie - martie 2015 de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei, în mun. Chișinău; la 06.07.2015 de la Țigan Ion suma de 50 000 lei și la 28.07.2015 în satul Arionești, raionul Dondușeni suma de 100 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Rusu Zinaida suma de 10 000 lei în satul Arionești, raionul Dondușeni; în luna septembrie 2015 de la Bețivu Valentin

suma de 30 000 lei în satul Arionești, raionul Dondușeni; la 18.09.2015 de la cet. Borodin Grigore suma de 30 000 lei, în satul Arionești, raionul Dondușeni; în luna septembrie 2015 de la Arventiev Victor suma de 40 000 lei, în incinta unei cafenele din sect. Ciocana, mun. Chișinău; în luna septembrie 2015 de la Simonova Svetlana, prin intermediul lui Arventiev Victor, suma de 10 000 lei, în incinta unei cafenele din sect. Ciocana, mun. Chișinău.

Aceste acțiuni ale lui Rusu Veaceslav au fost încadrate de prima instanță în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, după indicii calificativi escrocheria - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.

1.1.2. Tot prin sentință, s-a constatat că Procopciuc Vera a comis practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație și escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții mari, în următoarele circumstanțe:

Procopciuc Vera, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Rusu Veaceslav, pe parcursul anului 2015, a organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova o schemă criminală, creând o entitate de tip „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc Mercury”, specializată în colectarea de la cetățeni a depunerilor sub formă de mijloace bănești, în schimbul unor pretinse dividende avantajoase, entitate care n-a fost înregistrată în Registrul de stat al întreprinderilor și care nu dispune de statut de persoană juridică, nefiind autorizată pentru desfășurarea unui astfel de gen de activitate, prin care fapt au fost încălcate prevederile legale, inclusiv:

- art. 12 alin. (1) al Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1996, potrivit căruia, nici o persoană nu poate practica activități financiare, care includ acceptarea de depozite sau echivalente ale acestora, fără licență emisă de Banca Națională;

- art. 7 alin. (1) pct. 2), 27 alin. (1), 28 alin. (1) al Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139-XVI din 21.06.2007, potrivit căruia, asociația de economii și împrumut, în funcție de categoria licenței deținute, poate oferi membrilor săi acceptarea depunerilor de economii. Asociația se înregistrează în conformitate cu legislația privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Asociația înregistrată se supune licențierii în conformitate cu Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător;

- art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 36) al Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr.451-XV din 30.07.2001, potrivit căruia, se supune reglementării prin licențiere, de către Comisia Națională a Pieței Financiare activitatea asociațiilor de economii și împrumut;

- art. 6 alin. (1) și 94 alin. (2) al Legii privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012, potrivit căroră, fondul de investiții este un organism de plasament colectiv în valori mobiliare fără personalitate juridică, constituită pe bază de contract de societate civilă, care așează și răscumpără în mod continuu și fără întârziere titlurile de participare sub formă de unități de fond și își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentei legi cu actele normative ale Comisiei Naționale a Pieții Financiare. Un fond de investiții poate fi înființat în baza unui contract de societate civilă numai de o societate de administrare fiduciară a investițiilor prin adoptarea regulilor fondului și încheierea unui contract cu un depozitar privind prestarea serviciilor de depozitare.

Urmare a desfășurării ilegale a activității financiare de către Procorciuc Vera, prin intermediul „Fondului reciproc Mercury”, pe parcursul anului 2015 au fost colectate ilegal de la mai multe persoane, mijloace financiare, după cum urmează: pe parcursul lunilor ianuarie-martie 2015 de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Arventiev Victor, suma de 40 000 lei.

Aceste acțiuni ale lui Procopciuc Vera au fost încadrate de prima instanță în baza art. 241¹ alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi - practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație.

1.1.3. Tot prin sentință s-a constatat că Procopciuc Vera, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Rusu Veaceslav, pe parcursul anului 2015, a organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova o schemă criminală, creând o entitate de tip „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc Mercury”, specializată în colectarea de la cetățeni a depunerilor sub formă de mijloace bănești, în schimbul unor pretinse dividende avantajoase, entitate care nu a fost înregistrată în Registrul de stat al întreprinderilor și care nu dispune de statut de persoană juridică, nefiind autorizată pentru desfășurarea unui astfel de gen de activitate, după ce a primit și însușit de la diferite persoane fizice mijloace bănești în sumă de 95 000 lei, cauzându-le daune în proporții mari, inclusiv: pe parcursul lunilor ianuarie-martie 2015 de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei, în mun. Chișinău; în luna septembrie 2015 de la Arventiev Victor suma de 40 000 lei în incinta unei cafenele din sect. Ciocana, mun. Chișinău.

Prima instanță a încadrat acțiunile lui Procopciuc Vera în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, după indicii calificativi escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții mari.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera să fie achitați de sub învinuirile înaintate, pe motiv

că nu există faptele infracțiunilor sau faptele inculpațiilor nu întrunesc elementele infracțiunilor.

În motivarea apelului declarat, avocatul a menționat că:

- constatările instanței sunt în contradicție cu acțiunile inculpațiilor, în rechizitoriu nu este indicată care este suma totală presupusă a fi însoțită de către Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, calculată abstract aceasta fiind de 325 000 lei și 95 000 lei;

- părțile vătămate audiate au declarat că nu au pretenții materiale și nici morale față de inculpați;

- în cazul când în urma audierilor tuturor părților vătămate acuzarea de stat ar fi constatată existența semnelor de infracțiune prevăzute de dispozițiile art. 190 Cod penal, stabilind un prejudiciu presupus real, urma să recalifice acțiunile ambilor inculpați din alin. (5) și (4) ale art. 190 Cod penal în alin. (1) al art. 190 Cod penal, în cazul existenței elementelor infracțiunii de escrocherie, iar în lipsa lor, urma obligatoriu să-și retragă învinuirea adusă ambilor inculpați;

- cât privește săvârșirea infracțiunii prevăzute de alin. (1) al art. 241¹ Cod penal, s-a dovedit că nici unul din inculpați nu este fondatorul fondului „Mercury”, inculpații fiind simpli membri incluși și folosiți tot de către coordonatorii fondului.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2017, s-a admis apelul declarat, s-a casat, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia:

- Rusu Veaceslav a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea aplicată în privința lui Rusu Veaceslav a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

- Procopciuc Vera a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea aplicată în privința lui Procopciuc Vera s-a suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a încasat în mod solidar de la Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în beneficiul lui Arventiev Victor suma de 26 418 lei cu titlu de prejudiciu material.

S-a încasat în mod solidar de la Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în beneficiul lui Simonova Svetlana suma de 3 349 lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest, sentința primei instanțe a fost menținută fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că prima instanță eronat a conchis că în acțiunile lui Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunilor de care sunt învinuiți, menționând că acțiunile acestora întrunesc elementele unei singure infracțiuni, și anume cea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, după semnele calificative cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune și abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Instanța de apel a constatat că, Rusu Veaceslav, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Procopciuc Vera, pe parcursul anului 2015, prin înșelăciune și abuz de încredere, a colectat ilegal de la diferite persoane fizice mijloace bănești în sumă de 325 000 lei, cauzându-le persoanelor respective daune în proporții deosebit de mari, după cum urmează: pe parcursul lunilor ianuarie - martie 2015, de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei; la 06.07.2015, de la Țigan Ion suma de 50 000 lei și la 28.07.2015, suma de 100 000 lei; în luna septembrie 2015, de la Rusu Zinaida suma de 10 000 lei; în luna septembrie 2015, de la Bețivu Valentin suma de 30 000 lei; la 18.09.2015, de la Borodin Grigore suma de 30 000 lei; în luna septembrie 2015, de la Arventiev Victor suma de 40 000 lei; în luna septembrie 2015 de la Simonova Svetlana, prin intermediul lui Arventiev Victor, suma de 10 000 lei.

Procopciuc Vera, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Rusu Veaceslav, pe parcursul anului 2015, prin înșelăciune și abuz de încredere, a colectat ilegal de la diferite persoane fizice mijloace bănești în sumă de 95 000 lei, cauzându-le persoanelor respective daune în proporții deosebit de mari, după cum urmează: pe parcursul lunilor ianuarie-martie 2015, de la Drujco Pavel suma de 55 000 lei; în luna septembrie 2015, de la Arventiev Victor suma de 40 000 lei.

Totodată, instanța de apel a reținut că partea acuzării a invocat în rechizitoriu că, Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera ar fi comis practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație și că pe parcursul anului 2015, au organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova o schemă criminală, creând o entitate de tip „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc Mercury”. Însă, acuzarea nu a prezentat probe că anume inculpații au fost fondatorii „Fondului reciproc Mercury”, or însăși inculpații au declarat că fondul respectiv deja exista și activa în Ucraina, iar ei au fost invitați să participe de către prieteni sau cunoștințe mai vechi, fiind indicate numele Butco Angela, Velcev. La fel, părțile vătămate au declarat că, în opinia lor, nu inculpații au întemeiat „Fondul reciproc Mercury”, dar alte persoane, fiind indicate numele Mercureva Tatiana, Velicico Iaroslav.

Mai mult, instanța de apel a considerat că partea acuzării nu a demonstrat că inculpații au obținut profit în rezultatul activității respective, deoarece legiuitorul prescrie în dispoziția art. 241¹ alin. (1) Cod penal modalitatea normativă de săvârșire a infracțiunii: practicarea ilegală a activității financiare, fără înregistrare

și fără autorizare în modul prevăzut de legislație, soldată cu obținerea unui profit în proporții mari. Modalitatea normativă este descrisă prin trei semne obiective, a căror determinare este obligatorie pentru încadrarea juridică a faptei: elementul material - practicarea ilegală a activității financiare; urmarea imediată - obținerea unui profit în proporții mari; raportul de cauzalitate între elementul material și urmarea imediată. Astfel, instanța a constatat că nu se întrunesc semnele obiective ale modalității descrise, deoarece inculpații nu au obținut profit în rezultatul activității respective.

Mai mult ca atât, deși acuzarea a invocat că, inculpații au organizat și pus în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova, totuși în rechizitoriu sunt indicate doar două localități - mun. Chișinău și s. Arionești, r-nul Dondușeni.

Cu referire la componența infracțiunii prevăzute de art. 196 alin.(4) Cod penal, instanța de apel a menționat că obiectul juridic special îl formează relațiile sociale cu privire la proprietate, apariția și dezvoltarea cărora presupune respectarea obligațiilor și angajamentelor patrimoniale întemeiate pe buna-credință și încredere dintre subiecții acestor raporturi.

Obiectul material îl formează bunurile folosite de către făptuitor în detrimentul intereselor proprietarului.

Latura obiectivă a infracțiunii se manifestă prin fapta cauzatoare de daune materiale proprietarului.

Elementul material al infracțiunii prevăzute de art. 196 alin.(4) Cod penal se realizează prin acțiunea cauzatoare de prejudicii.

Modalitățile de comitere a infracțiunii de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere sunt identice celor specifice escrocheriei, acestea având comun un modus operandi, care se referă la acțiunea de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, dar în cazul escrocheriei, bunul încredințat în administrare este însușit de către făptuitor, relevându-se semnele sustragerii, iar în situația infracțiunii de la art. 196 alin.(4) Cod penal nu are loc însușirea bunului aflat în administrarea subiectului activ.

În speță, instanța de apel a stabilit lipsa însușirii, aceasta fiind o condiție - premisă privind constatarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, specificând că din declarațiile părților vătămate, precum și ale inculpaților, care nu au fost combătute, rezultă că, inculpații nu au însușit banii primiți de la părțile vătămate, aceștia fiind parțial restituiți părților vătămate, iar banii care nu au fost restituiți, nu au fost însușiți de către inculpați, nefiind demonstrat că aceștia și i-au atribuit (fapt care nu exclude răspunderea inculpaților pentru prejudiciul material creat).

În ceea ce privește înșelăciunea și abuzul de încredere, modalități care sunt comune infracțiunii de escrocherie și a celei prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, instanța de apel a notat că înșelăciunea s-a manifestat prin faptul că inculpații au invocat față de părțile vătămate că colectarea banilor are un aspect

legal, iar abuzul de încredere s-a materializat prin aceea că, inculpații s-au bazat pe credibilitatea părților vătămate în temeiul relațiilor de prietenie sau rudenie.

Astfel, instanța de apel a indicat că componența de infracțiune este una materială, fapta considerându-se consumată din momentul cauzării daunei materiale. Constatarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal presupune și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă - cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere, și urmarea imediată exprimată prin daunele materiale cauzate. Latura subiectivă se caracterizează prin vinovăție în forma de intenție directă. Subiect al infracțiunii este persoana fizică responsabilă care a atins vârsta de 14 ani.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că încadrarea juridică a faptelor inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în baza în art. 196 alin. (4) Cod penal, în modul în care a fost efectuată de către instanța de apel este cea care corespunde prevederilor legale și a conchis că toate probele în ansamblu demonstrează incontestabil că, inculpații sunt vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal și urmează să fie atrași la răspundere penală pentru aceasta.

Stabilind pedeapsa inculpaților, instanța de apel a notat că a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, drept circumstanță atenuantă în privința acestora fiind reținută săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave, careva circumstanțe agravante în privința inculpaților nefiind stabilite. Totodată, instanța de apel a conchis asupra necesității aplicării în privința inculpaților a prevederilor art. 90 Cod penal, cu suspendarea executării pedepsei cu închisoarea pe o perioadă probațiune.

Concomitent, instanța de apel a indicat că deoarece inculpații sunt vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, iar prin săvârșirea infracțiunii respective, i-au prejudiciat material pe Arventiev Victor și Simonova Svetlana, în temeiul prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, s-a dispus încasarea cu titlu de prejudiciu material, în mod solidar de la Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în beneficiul lui Arventiev Victor suma de 26 418 lei, iar în beneficiul Svetlanei Simonova suma de 3 349 lei.

4. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

4.1. Procurorul, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe, deoarece apelul avocatului declarat în numele inculpaților, a fost admis greșit.

În motivarea recursului, acesta a menționat că:

- decizia instanței de apel prin care au fost reîncadrate acțiunile inculpaților este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece, instanța de apel, verificând cauza sub aspectul calificării faptei infracționale, urma să raporteze situația constatată la

fiecare din elementele constitutive ale infracțiunii imputate acestora, să subsumeze aceste fapte cu împrejurările cauzei, respectiv să dezvăluie concluzia de reîncadrare a acțiunilor, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii imputate inculpaților;

- la calificarea juridică a acțiunilor inculpaților în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, instanța de apel urma să constate că nu a avut loc însușirea efectivă a banilor primiți de inculpați de la părțile vătămate, ci a fructului beneficiului, folosul utilizării banilor încredințați acestora;

- nu au fost apreciate la justa valoare argumentele acuzatorului de stat participant în instanța de apel care a specificat în pledoaria sa că activitatea companiilor tip piramidal, actualmente este recunoscută ca o formă a escrocheriei, dat fiind faptul că introducerea elementului mascat, cum este colectarea sumelor de bani în schimbul unor câștiguri avantajoase, poate fi calificat deja ca o fraudă;

- deși instanța de apel a preluat poziția apărării și a admis ipoteza parvenirii concepțiilor de afacere din Ucraina, totuși urma să rețină în sarcina inculpaților că devreme ce aceștea au decis să desfășoare o activitate specifică în domeniul financiar, entitatea Fondului Mercury urma a fi supusă licențierii de către Comisia Națională a Pieții Financiare;

4.2. Avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor adoptate de către instanțele de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera să fie achitați pe motiv că acțiunile acestora nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate.

În susținerea recursului avocatul a indicat aceleași motive expuse în apelul său declarat în numele inculpaților.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2018, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a constatat că instanța de apel la judecarea apelului nu a respectat prevederile din art. 414, 417 Cod de procedură penală.

În acest sens, instanța de recurs ordinar a menționat că instanța de apel, în partea dispozitivă a deciziei, recalificând acțiunile inculpaților, i-a recunoscut vinovați și i-a condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, pe când în partea descriptivă a acesteia, a constatat ca fiind dovedită în acțiunile inculpaților fapta penală comisă de către aceștia, însă fapta expusă de către instanța de apel este una greșită și neclară, ce contravine textului normei penale prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, or aceasta reprezintă doar o selectare de text din învinuirea înaintată inculpaților în baza art. 190 Cod penal.

Totodată, s-a reținut că instanța de apel în motivarea soluției sale a menționat că în acțiunile inculpaților sunt întrunite elementele unei singure infracțiuni, cea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, însă în descrierea faptei criminale considerată ca fiind dovedită, nu include și învinuirea înaintată inculpaților în baza art. 241¹ alin. (1) Cod penal. Astfel, instanța de apel asupra învinuirii înaintate inculpaților în baza art. 241¹ alin. (1) Cod penal, greșit nu s-a expus în nici un mod.

Mai mult, instanța de recurs ordinar a notat că instanța de apel a precizat că în partea descriptivă a deciziei sale nu se întrunesc semnele obiective ale modalității normative de săvârșire a infracțiunii imputate inculpaților prevăzute de art. 241¹ alin. (1) Cod penal, motivare care în sine ar duce la emiterea unei hotărâri de achitare, pe motiv că faptele inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii, însă instanța totuși a considerat necesar a încadra și aceste acțiuni ale inculpaților în baza art. 196 Cod penal, astfel constatându-se contradicții în partea descriptivă a deciziei.

Prin urmare, instanța de recurs a constatat că de către instanța de apel au fost încălcate cerințele art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală și art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de recurs ordinar a conchis că instanța de apel admitând apelul avocatului nu a invocat circumstanțele care au stat la baza concluziei sale și și-a întemeiat soluția doar prin descrierea probelor care au fost cercetate în prima instanță, însă nu a dat o nouă apreciere probelor administrate și nu a făcut o motivare corespunzătoare care ar sta la baza concluziei sale.

Astfel, instanța de recurs ordinar a stabilit că în speță este incident temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților și menținută sentința primei instanțe fără modificări.

6.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță a stabilit corect circumstanțele de fapt și de drept, și just a ajuns la concluzia că inculpații Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera au săvârșit infracțiunile incriminate.

Totodată, instanța de apel a notat că deși inculpații nu și-a recunoscut vinovăția, aceasta a fost demonstrată prin probele cercetate, în cadrul ședinței instanței de apel, descrise în decizia instanței de apel (f.d. 241-251, vol. III).

Instanța de apel a notat că întreaga sistemă de probe examinate și apreciate de către instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, coroborează între ele și demonstrează, incontestabil, faptul că, inculpatul Rusu Veaceslav a comis infracțiunile prevăzute de art. 241¹ alin. (1) Cod penal și de art. 190 alin. (5) Cod penal, iar inculpata Procopciuc Vera a comis infracțiunile prevăzute de art. 241¹ alin. (1) Cod penal, și de art. 190 alin. (4) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, menționând că sunt date cu scopul de a se eschiva de la răspunderea și pedeapsa penală, fiind combătute prin probatoriul administrat, iar vinovăția acestora a fost dovedită pe deplin și se confirmă prin ansamblul de probe administrate și cercetate în ședința instanței de apel.

Cu privire la episodul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 241¹ alin. (1) Cod penal, instanța de apel a reținut că prima instanță întemeiat a reținut că prin faptele comise de către Rusu Veaceslav și de către Procopciuc Vera a avut loc atentarea la relațiile sociale cu privire la practicarea activității financiare, adică de prestare a serviciilor financiare, privită ca gen al activității de întreprinzător, în condiții de legalitate, presupunând înregistrare și autorizare, care constituie obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 241¹ alin. (1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a atestat că prima instanță a constatat just că forma de activitate organizată și desfășurată de Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în cadrul Fondului de ajutor reciproc „Mercury”, urma a fi înregistrată de către stat. Deși fiind admisă ipoteza parvenirii concepțiilor de afacere din Ucraina, odată ce activitatea se desfășura pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta urma a fi înregistrată corespunzător în Republica Moldova. Din aceste considerente, instanța de apel a considerat ca absolut inadmisibilă versiunea invocată de apărare privind activitatea neînregistrată a afacerii.

Mai mult, s-a reținut că fiind desfășurată o activitate specifică din domeniul financiar, entitatea Fondului Mercury, urma a fi supusă licențierii de către Comisia Națională a Pieței Financiare, fapt care nu a fost realizat.

Instanța de apel a conchis că cea de a doua componentă a faptei prejudiciabile prevăzute la art. 241¹ alin. (1) Cod penal, inacțiunea prin omisiune a înregistrării și obținerii autorizării în modul prevăzut de legislație, a fost desfășurată activitatea financiară, cu omisiunea înregistrării în corespundere cu art. 27 alin. (1) din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, a întreprinderii - Fondul „Mercury” până la desfășurarea activității pe teritoriul Republicii Moldova.

La fel, instanța de apel a notat că prima instanță just și întemeiat a apreciat faptul că anume Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera au desfășurat nemijlocit activitatea financiară utilizând ca instrument site-ul și baza electronică cu improvizatul fond „Mercury”, activitate neînregistrată și nelicențiată în pofida normelor prohibitive.

Cu privire la argumentele invocate de către inculpați, precum că au fost asigurați de către alte persoane că activitatea este legală, instanța de apel a indicat că acest fapt nu înlătură răspunderea acestora, or faptul că activitatea a fost desfășurată de către inculpați este confirmat atât de către toate părțile vătămate, cât și de probele materiale, actele cu caracter probator administrate la dosar.

Instanța de apel a atestat că infracțiunea în cauză este una formală și s-a consumat din momentul practicării activității financiare fără înregistrare și fără autorizare prin licență în modul prevăzut de lege a Fondului „Mercury”.

Instanța de apel a mai reținut că atât Rusu Veaceslav, cât și Procopciuc Vera conștientizau caracterul prejudiciabil al acțiunilor și inacțiunilor lor, au prevăzut urmările prejudiciabile și conștient admiteau survenirea urmărilor.

Totodată, instanța de apel a specificat că potrivit declarațiilor acestora, ei aveau dubii asupra caracterului legal al activității desfășurate și au purces la activitatea în baza motivării unor speakeri, parteneri din Ucraina și ulterior a unui avocat al acestora. În condițiile cadrului legal existent, inculpații puteau și trebuiau să cunoască caracterul ilegal al activității desfășurate, invocările opuse în acest sens, fiind apreciată ca tactică de apărare.

De asemenea, cu referire la episoadele comiterii escrocheriei, instanța de apel a menționat că prima instanță întemeiat a reținut latura obiectivă a infracțiunii incriminate în acțiunile inculpaților Rusu Veaceslav, și Procopciuc Vera, și s-a manifestat prin acțiuni directe utilizate de primii. Astfel, instanța de apel a conchis că inculpații, sub pretextul de a spori activul patrimonial al părților vătămate Arventiev Victor, Simonova Svetlana, Borodin Grigore, Bețivu Valentin, Rusu Zinaida, Țigan Ion și Drujco Pavel prin tranzacții patrimoniale de împrumut cu dobândă, i-au convins pe aceștia să depună sume bănești în „Fondul reciproc Mercury”, astfel urmărind scopul de a spori activul patrimonial propriu de pe seama acumulărilor de mijloace bănești străine atrase în fond. În vederea creării unei aparențe de executare a obligației de a spori capitalul, după primirea mijloacelor bănești de la părțile vătămate pentru depunere în fond, prin transmiterea în mână sau prin intermediari, au creat cont părților vătămate în softul electronic pe site-ul Mercury, cu cabinetul personal, unde pretinsa semnătură a acceptantului în soft, reprezenta o bifă de acceptare a condițiilor și nu corespundea semnăturii electronice conform prevederilor Legii nr. 91 din 29 mai 2014.

Instanța de apel a notat că acceptă concluzia primei instanțe că este o schemă piramidală clasică, care prin definiție este un circuit financiar, în care investitorilor li se promet câștiguri substanțiale, într-un termen foarte scurt, și care, practic, există din extinderea bazei de deponenți până în momentul în care nu se mai poate susține, pentru că nu are din ce să returneze câștigurile. Atunci, sistemul se prăbușește, majoritatea investitorilor de la nivelurile de jos sunt în imposibilitate de a recupera pierderile. Din materialele cauzei se atestă că, inculpații, erau pe treaptă superioară părților vătămate, aceștia având atât rol de a atrage noii investitori, fiind menționați drept ”Keep-eri” cu funcții de administrare a resurselor financiare. Instanța de apel a conchis că ambii inculpați conștientizau mecanismul de funcționare a sistemului, din moment ce căutau atragerea a cât mai multor investitori, chiar și a rudelor acestora.

Astfel, s-a indicat că prima instanță just și întemeiat a stabilit faptul că inculpații Procopciuc Vera și Rusu Veaceslav, fiind printre primele persoane implicate în fondul „Mercury” în Republica Moldova, având grad piramidal mai înalt ca a altor investitori, având ambii studii superioare, conștientizau, că de fapt prin activitatea desfășurată de ei nemijlocit, rudele apropiate își vor recupera și chiar majora capitalul de pe seama fondului, iar investitorii atrași sunt supuși riscului de a pierde total sau parțial sumele investite.

Cu referire la pedepsele stabilite, instanța de apel a considerat că prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art. 75-77 Cod penal, adică, de caracterul și gradul prejudiciabil a infracțiunii săvârșite, iar aplicarea unor altor pedepse nu este rațională și nici proporțională acțiunilor comise de aceștia.

7. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, și solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, de achitare a inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, din motiv că nu există fapta infracțională și în acțiunile lor nu se întrunesc elementele infracțiunilor incriminate.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- prima instanță și instanța de apel au adoptat soluția de condamnare, în lipsa cărorva probe ce ar demonstra vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunilor imputate;

- absolut eronat și în „contextul integral” al concluziilor susținute doar pe descrierea actului final de învinuire, pentru acțiunile ambilor inculpați, instanța de apel a dat apreciere probelor administrate de către partea acuzării, în lipsa cercetării lor judiciare, nemotivat ignorând aprecierea probelor apărării, care sunt susținute și solicitate spre cercetare în cererea de apel;

- toate părțile vătămate au declarat că nu au pretenții materiale și nici morale față de inculpați;

- nu a fost demonstrată prin probe că în acțiunile inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera sunt prezente elementele infracțiunilor incriminate;

- de către organul de urmărire penală nu a fost stabilit rolul inculpaților în activitatea fondului menționat, fiind stabilit doar prejudicierea inculpaților de către acest fond;

- prima instanță și instanța de apel urma a aplica retroactivitatea pentru a califica acțiunile ambilor inculpați, în cazul în care îi găseau vinovați, or prin dispozițiile din art. IV, pct. 4 și art. I, pct. 3 a Legii nr. 170 din 26.07.2018, pentru modificare unor acte legislative, în vigoare din 17.08.2018, a fost modificat textul art. 190 alin. (1) Cod penal și art. 126 alin. (1) Cod penal;

- acțiunile, precum că inculpații au obținut de la părțile vătămate prin înșelăciune mijloace financiare folosite de aceștia în scopuri personale, au fost negate atât de părțile vătămate, cât și de inculpați;

- instanța de apel avea obligația și diligența de a modifica sentința contestată, fapt determinat și prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27.03.2018, chiar dacă constata vinovăția inculpaților în baza art. 241¹ alin. (1) Cod penal, urma să verifice aplicabilitatea art. 60 alin. (1) lit. a) sau b) Cod penal, ținând cont de modificările operate în lege;

- instanțele de judecată urmau să se expună asupra tuturor probelor, atât a acuzării cât și a apărării, administrate la urmărirea penală, care demonstrează existență sau inexistența infracțiunii, vinovăției, precum și pentru stabilirea tuturor împrejurărilor importante pentru justa soluționare a cauzei;

- gradul prejudiciabil a infracțiunii nu a fost stabilit nici de către organul de urmărire penală, și nici de instanța de judecată, deoarece nu s-a constatat înregistrarea plângerilor victimelor la data disjungării cauzei penale și pornirii urmăririi penale, precum și prejudiciul cauzat;

- în calitatea acțiunilor de activitate ilegală de antreprenariat, organul de urmărire penală urma să constate rolul învinuiților în activitatea entității de tip - „piramidă financiară”, cu denumirea „Fondul reciproc MERCURY”, specializată în colectarea sub forma depunerilor de mijloace bănești de la cetățenii Republicii Moldova în schimbul achitării dividendelor deponenților, ori, acestea au fost executate sub altă formă de cât expusă de către OUP și instanța de judecată. Când de fapt și de jure o asemenea entitate nu a fost creată pe teritoriul Republicii Moldova, ci pe teritoriul unui stat străin, de către alți participanți și prin înțelegere prealabilă cu „alți cetățeni - apatrizi”, iar din componența membrilor săi, sunt înregistrate și presupuse părți vătămate, iar inculpații au aceeași calitate de părți vătămate;

- distincția calității procesual penale atribuite învinuiților, în corespundere cu rolul, statutul și calitatea de acțiune, sunt identice celor de acțiune a părților vătămate, pe când mijloacele bănești nu a fost demonstrat să fi fost însușite de către învinuiți, dar au fost înregistrate în circuit civil, în lipsa acțiunilor învinuitei, doar cu acordul tuturor părților implicate în același proces, fiecare acționând individual, în lipsa unor înțelegeri reciproce dintre părțile vătămate și învinuiți.

8. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, argumentând în acest sens că instanța de apel, rejudecând cauza conform prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, a înlăturat omisiunile reținute de instanța de recurs, s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt al cauzei și corespunzător a încadrat acțiunile făptuitorilor.

Ce ține de afirmațiile recurentului că în acțiunile inculpaților nu au fost întrunite elementele infracțiunii, temei de declarare a recursului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a menționat că faptul nerecunoașterii vinovăției și dezacordul cu calificarea juridică a acțiunilor făptuitorului este o modalitate de apărare, de eschivare de la răspunderea penală și nu constituie temei pentru casarea hotărârii contestate.

De asemenea, notează că din conținutul recursului rezultă că recurentul își manifestă dezacordul cu decizia instanței de apel în ce privește aprecierea probelor, motive ce nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Totodată, indică că instanța de apel, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, sub aspectele că: *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiurile și motivele invocate de recurent în susținerea acestora, nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din următoarele considerente.

În privința temeiului de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penal, Colegiul penal constată că nu și-a găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, nefiind identificate careva circumstanțe care ar justifica incidența temeiului menționat, dat fiind faptul că, instanța de apel, la judecarea apelului și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante invocate în apelul declarat, fiind reflectate clar concluziile pe care se întemeiază soluția instanței de apel de menținere fără modificări a sentinței de condamnare adoptată de prima instanță, soluție întemeiată just pe cumulul de probe, cercetate, verificate și apreciate de ambele instanțe ierarhic inferioare prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, fără a manifesta o atitudine selectivă față de probele administrate în prezenta cauză după cum indică recurentul, ce denotă că instanțele de judecată nu au admis vreo eroare de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea hotărârilor adoptate, fapt ce determină lipsa unor temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate.

De asemenea, ce ține de argumentele recurentului descrise la pct. 4, prin care acesta își manifestă dezacordul cu aprecierea probelor de către prima instanță și instanța de apel, Colegiul penal reține că nu pot fi acceptate, din considerentul că aceste alegații nu constituie temeiuri de recurs, reprezentând doar opinia subiectivă a recurentului care consideră că probele cercetate nu confirmă învinuirea adusă inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, or, conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept esențiale comise de prima instanță și de instanța de apel. Astfel, instanța de recurs ordinar menționează că nu poate da o nouă apreciere probelor administrate în prezenta cauză, ce este de competența exclusivă a primei instanțe și a instanței de apel, iar instanța de recurs ca instanță ierarhic superioară, examinează cauza doar sub aspectul prezenței erorilor de drept comise de prima instanță și cea de apel la judecarea cauzei, ce în speță nu au fost identificate.

Mai mult, din conținutul recursului ordinar declarat, rezultă că recurentul face o proprie apreciere a probelor în temeiul cărora instanța de apel și-a întemeiat soluția, argumentându-și astfel propria versiune privind circumstanțele cauzei, invocând că nu este demonstrată vinovăția inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera în comiterea infracțiunilor incriminate, iar instanța de recurs ordinar la acest capitol atestă că nu poate fi acceptată această versiune, or contravine constatările corecte a instanței de apel în prezenta speță, întemeiate just pe cumulul de probe descris, verificat și apreciat de instanța de apel în decizia sa prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală (f.d. 237-250, vol. III).

Totodată, ce ține de temeiul de recurs menționat de recurent, stipulat în art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în sensul că *„nu au fost întrunite elementele infracțiunii”*, precum și argumentele invocate în acest sens, precum că *„nu a fost stabilit rolul inculpaților în activitatea „Fondului reciproc Mercury”, părțile vătămate nu au pretenții materiale sau morale, nu a fost stabilit gradul prejudiciabil a infracțiunii nu a fost stabilit și atât inculpații cât și părțile vătămate au negat că inculpații au obținut prin înșelăciune mijloace financiare în scopuri personale”*, Colegiul penal atestă că nu pot fi admise, or se reține din analiza sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, că ambele instanțe au constatat just în temeiul probelor administrate la urmărirea penală, cercetate de prima instanță, și verificate de instanța de apel, apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, că în acțiunile inculpaților: - Rusu Veaceslav se întrunesc elementele infracțiunilor prevăzute de art. 241¹ alin. (1), 190 alin. (5) Cod penal; - Procopciuc Vera elementele infracțiunilor prevăzute de art. 241¹ alin. (1), 190 alin. (4) Cod penal, concluzionând corect că în speță a fost demonstrată vinovăția acestora în comiterea infracțiunilor incriminate, și anume practicarea activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație, precum și rolul acestora de a atrage părțile vătămate în cadrul fondului prin înșelăciune și abuz de încredere, ca ultimele să depună diferite sume de bani, sub pretextul că ulterior vor primi dividende din sumele depuse, ce nu a mai fost realizat, iar instanțele de judecată la examinarea cauzei s-au expus asupra argumentelor și chestiunilor esențiale invocate de partea apărării în acest aspect.

Mai mult, se reține că instanțele de judecată corect au reținut că lipsa la momentul actual a pretențiilor materiale de la unele părți vătămate, nu absolvă inculpații de la răspunderea penală, or infracțiunea prevăzută de art. 190 Cod penal, a fost consumată din momentul ce au fost dobândite ilicit bunurile (sumele de bani, care cumulate au și determinat gradul prejudiciabil a infracțiunii) prin înșelăciune și abuz de încredere de la părțile vătămate, iar din materialele cauzei penale rezultă că prezenta cauza penală a fost pornită după depunerea plângerilor de către părțile vătămate, care au solicitat tragerea la răspundere penală a inculpaților. (f.d. 18-19,74, vol. I).

De asemenea ce ține de critica recurentului, că *„prima instanță și instanța de apel urma a aplica retroactivitatea pentru a califica acțiunile ambilor inculpați, în cazul în care constatau vinovăția acestora, or prin dispozițiile din art. IV, pct. 4 și art. I, pct. 3 a Legii nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, a fost modificat textul art. 190 alin. (1) Cod penal și art. 126 alin. (1) Cod penal”*, Colegiul penal atestă că sunt irelevante pentru prezenta speță, or din conținutul noilor modificări ale art. 190 Cod penal, rezultă că legislatorul nu a decriminalizat dar a concretizat acțiunile și consecințele prejudiciabile prin care este comisă infracțiunea de escrocherie *„dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane care a cauzat daune*

considerabile”, mai mult, legislatorul a adoptat un concept mai concret a metodelor prin care se comite dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, în cazul de escrocherie și anume: a) prin inducerea în eroare a uneia sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase; b) prin inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca mincinoasă a unei fapte adevărate.

Astfel, instanța de recurs ordinar subliniază faptul că prin modificările legislative operate în conținutul art. 190 Cod penal, nu s-au decriminalizat acțiunile incriminate inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, legislatorul nu a schimbat conceptul de escrocherie sau conținutul ei, dar ținând cont de jurisprudența CtEDO, recomandările naționale și internaționale, precum și de Hotărârile Curții Constituționale a RM privitor la claritatea și previzibilitatea normei penale, a înlocuit sintagmele pre generale, utilizate anterior - „înșelăciunea sau abuzul de încredere”, cu fapte prejudiciabile, metode și mijloace de comitere a escrocheriei mai concrete, mai clare.

Totodată, se notează că prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 din (în vigoare 17.08.2018), menționată de recurent, nu au fost operate careva modificări în textul art. 126 Cod penal.

Astfel, Colegiul penal conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra fiecărei probe prezentate și chestiunilor esențiale invocate în apel, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

10. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârile atacate sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

11. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Barbaroș Mihail în numele inculpaților Rusu Veaceslav și Procopciuc Vera, împotriva

deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2018, în cauza penală privindu-i pe **Rusu Veaceslav XXXXX, Procopciuc Vera XXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 iunie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor